

Remissvar på remiss LI2025/01620

Lokal Utveckling Sverige är Leaderföreningarnas intresseorganisation och samlar samtliga svenska LAG.

Leadermetoden präglas av sju principer som kan sammanfattas:

- Trepartnerskap – samverkan med offentlig, privat och ideell sektor.
- Lokalt perspektiv och lokal kunskap.
- Nätverk samt innovativitet, nytänkande och överförbarhet.

Arbetet utgår från lokala strategier som tagits fram i ett brett partnerskap (lokal, kommunal och regional nivå). Strategin genomförs genom att en Lokal Aktions Grupp, förkortat LAG, stödjer, guidar och beviljar stöd till lokala projekt som bidrar till att uppfylla målen i strategin.

LAG-styrelserna, 40 stycken fördelat över hela landet, består av människor med mycket god lokal kännedom och kompetenser som väl kompletterar varandra.

För mer information om Lokal Utveckling Sverige och LEADER, besök gärna vår webb, www.lokalutvecklingsverige.se eller www.leadersverige.se

Sammanfattning

Lokal Utveckling Sveriges (LUS) välkomnar Kommissionens ambition att förenkla regelverket och möjligheten att arbeta i en multifondslösning. Vi ser även positivt på ambition att minska byråkratin genom schabloniserade kostnadsmodeller samt att möjliggöra för arbete med LEADER och CLLD.

Lokal Utveckling Sverige anser att LEADER ska ges möjlighet att finnas i hela landet. För en jämlik landsbygdsutveckling ska inte landsbygder ställas mot varandra och det är väsentligt att EU först, och därefter medlemsstat, öronmärker och avsätter finansiering för långsiktig landsbygdsutveckling med minst samma summa som innevarande programperiod. LEADER och CLLD är ett av få verktyg som når de som bor och verkar i en bygd. Ur ett beredskaps- och hållbarhetsperspektiv är landsbygdsborna en mycket strategisk grupp. Målgruppen för att ta del av medel via LEADER och landsbygdsutveckling kan upplevas som begränsande i förslagen som lämnats och Lokal Utveckling Sverige menar att målgruppsbeskrivningen måste breddas. Lokal Utveckling Sverige ser även att det finns behov av att förtydliga LAG:s mandat. Genom att säkerställa LAG:s rätt att besluta och fördela stöd avsatta för att genomföra beviljad strategi införlivas subsidiaritetsprincipen genom leadermetoden.

Regional kunskap om utvecklingsbehov, utmaningar och fördelar är viktigt och något som landets Länsstyrelser byggt upp under många år. Det är därmed grundläggande att Länsstyrelserna fortsatt besitter denna kunskap och är statens förlängda arm ut i landsbygdsområden runt om i landet.

Lokal Utveckling Sverige instämmer med ELARDS *proposal for next MFF regulations* i sin helhet. ELARD är den samlande organisationen för LEADER i Europa. Denna biläggs remissvaret.

Förslag till ändring:

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the European Fund for economic, social and territorial cohesion, agriculture and rural, fisheries and maritime, prosperity and security for the period 2028-2034 and amending Regulation (EU) 2023/955 and Regulation (EU, Euratom) 2024/2509

Europeiska kommissionens förslag -	Förslag (ändringar i fetstil)	Förklaring
<p>Art 4 (3)(c) in the context of the CAP, a farmer who is:</p> <p>(I) a natural or legal person whose holding is situated in the Union and whose principal activity is agricultural activity in accordance with the criteria defined by the Member States in line with this Regulation; or</p> <p>(II) natural person or small legal person, whose principal activity is not agriculture, but who is engaged in at least a minimum level of agricultural activity, as defined by Member States.</p>	<p>Art 4 (3)(c) <i>in the context of the CAP a farmer who is:</i></p> <p><i>(i) a natural or legal person whose holding is situated in the Union and whose principal activity is agricultural activity in accordance with the criteria defined by the Member States in line with this Regulation; or</i></p> <p><i>(ii) natural person or small legal person, whose principal activity is not agriculture, but who is engaged in at least a minimum level of agricultural activity, as defined by Member States;</i></p> <p><i>In the case of LEADER, as referred to in Article 77 of Regulation (EU) 202X/XXXX [CAP Regulation] beneficiary means any natural or legal person established in the Union and carrying out activities in rural areas aimed at fostering the development of those areas.</i></p>	<p>Artikel 4(22) i förordningen om inrättande av fonden föreskriver dessutom att medlemsstaterna i sina planer kan fastställa en definition av "jordbruksverksamhet", som utgör en del av ovanstående definition av "lantbrukare". Men som framgår av denna bestämmelse måste definitionen av "jordbruksverksamhet" fokusera på produktion av jordbruksprodukter eller på att underhålla jordbruksmark, förstådd som mark som används för jordbruksverksamhet.</p> <p>En sådan tolkning av definitionen av stödmottagare enligt CAP har mycket allvarliga konsekvenser för LAG. Det innebär att endast lantbrukare enligt ovan definitioner kan vara stödmottagare av lokala strategier om dessa strategier finansieras enbart från CAP-resurser.</p> <p>Om denna definition av stödmottagare upprätthålls kommer genomförandet av strategier som enbart finansieras från CAP-resurser att vara mycket svårt, om inte omöjligt. Dessutom skulle en sådan begränsning göra LAG-medlemskap attraktivt endast för lantbrukare, vilket undergräver själva essensen av LAG som partnerskap mellan olika lokala intressenter, dvs. kommuner, ideella föreningar, företag och invånare</p>

<p>Art. 76 (3)lk 3. When preparing and implementing community-led local development, the following tasks shall be carried out exclusively by the local action groups: (a) preparing the local development strategy; (b) building the capacity of local actors to develop and implement operations; (c) drawing up a non-discriminatory and transparent selection procedure and criteria, which avoids conflicts of interest and ensures that no single interest group controls selection decisions. (d) selecting operations; (e) monitoring progress towards the achievement of objectives and evaluating the implementation of the strategy; (f) communicating of the local development strategy and the role of Union in its support.</p>	<p>Art. 76 (3) 3. When preparing and implementing community-led local development, the following tasks shall be carried out exclusively by the local action groups: (a) preparing the local development strategy; (b) building the capacity of local actors to develop and implement operations; (c) drawing up a non-discriminatory and transparent selection procedure and criteria, which avoids conflicts of interest and ensures that no single interest group controls selection decisions. (d) preparing and publishing calls for proposals, selecting operations and fixing the amount of support and presenting the proposals to the body responsible for final verification of eligibility before approval; (e) monitoring progress towards the achievement of objectives and evaluating the implementation of the strategy; ((f) communicating of the local development strategy and the role of Union in its support.</p>	<p>Dessa bestämmelser skiljer sig från artikel 33.3 i förordning 2021/1060, som för närvarande definierar de uppgifter som uteslutande tilldelas LAG. Den föreslagna föreskriften nämner inte LAG:s framtida befogenheter "förberedelse och publicering av utlysningar, samt "fastställande av stödets omfattning och att lämna in ansökningar till den enhet som ansvarar för slutlig verifiering av behörighet innan godkännande", som avses i artikel 33. Därför berövar de föreslagna föreskrifterna LAG:s viktiga kompetenser som är kärnan i deras faktiska uppgifter och det övergripande målet med LEADER-CLLD-metoden. Vi ser inte att samtliga punkter i artikel 33.3 återfinns i förordningsskriften: 3. Det är uteslutande de lokala aktionsgrupperna som ska utföra följande uppgifter: a)Bygga upp de lokala aktörernas kapacitet att utveckla och genomföra insatser. b)Införa ett icke-diskriminerande och öppet urvalsförfarande och kriterier som inte leder till intressekonflikter och som säkerställer att ingen enskild intressegrupp styr besluten om urval. c)Förbereda och offentliggöra ansökningsomgångar. d)Välja ut insatser och fastställa stödbeloppet samt lägga fram förslagen för det organ som är ansvarigt för slutkontrollen av stödberättigande innan de godkänns. e)Övervaka framstegen med att uppnå strategins mål. f) Utvärdera genomförandet av strategin. För att följa Leadermetodens sju principer och säkerställa ett effektivt genomförande med en sund ekonomisk förvaltning anser vi att art 76 3 (d) ska förändras enligt vårt förslag.</p>
---	--	---

Förslag till ändring:

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the conditions for the implementation of the Union support to the Common Agriculture Policy for the period from 2028 to 2034

Europeiska kommissionens förslag	Förslag (ändringar i fetstil)	Förklaring
<p>Art.18 <i>Artikel 18 Leader</i></p> <p>1. Medlemsstaterna ska ge Leader stöd för att utarbeta och genomföra Leader-strategier för lokal utveckling på de villkor som fastställs i artikel 76 i förordning (EU) [...] [NRP-förordningen] och som specificeras närmare i deras NRP-planer.</p> <p>2. Medlemsstaterna ska stödja Leader åtminstone i landsbygdsområden med särskilda nackdelar som fastställs av medlemsstaterna i de nationella och regionala partnerskapsplanerna.</p> <p>3. Medlemsstaterna ska genom Leader ge stöd till projekt som genomförs av lokala aktionsgrupper som inbegriper uppstartsföretag, mervärdeskapacitet inom omvandling, diversifiering av jordbruksverksamhet, inbegripet lantgårdsturism, direktförsäljning av jordbruksprodukter och innovation.</p> <p>4. Stödet från Leader ska inriktas på landsbygdsutvecklingsområden med mervärde för jordbrukare och skogsägare, såsom social, miljömässig, digital och ekonomisk omvandling av landsbygdsområden, förbättring av landsbygdsmedborgarnas välbefinnande och stärkande av det sociala kapitalet.</p>	<p>Art. 18 (3) och (4)</p> <p>1. Medlemsstaterna ska ge Lokala aktionsgrupper (LAG eller liknande) stöd för att utarbeta och genomföra Leader-strategier för lokal utveckling på de villkor som fastställs i artikel 76 i förordning (EU) [...] [NRP-förordningen] och som specificeras närmare i deras NRP-planer.</p> <p>2. Medlemsstaterna ska stödja Leader åtminstone i landsbygdsområden med särskilda nackdelar som fastställs av medlemsstaterna i de nationella och regionala partnerskapsplanerna. Och verka för att Leader ska finnas i hela medlemsstaten.</p> <p>3. Medlemsstaterna ska genom Leader ge stöd till projekt som genomförs av lokala aktionsgrupper som inbegriper generell landsbygdsutveckling, uppstartsföretag, mervärdeskapacitet inom omvandling, diversifiering av jordbruksverksamhet, inbegripet lantgårdsturism, direktförsäljning av jordbruksprodukter och innovation</p> <p>4 Stödet från Leader ska inriktas på landsbygdsutvecklingsområden med mervärde för landsbygdsutveckling vilket innefattar jordbrukare och skogsägare, samt andra som bor och verkar på landsbygden Mervärdet kan vara social, miljömässig, digital och ekonomisk omvandling av landsbygdsområden, förbättring av landsbygdsmedborgarnas välbefinnande och stärkande av det sociala kapitalet</p>	<p>För att säkerställa utveckling i hela landet är det viktigt att LEADER agerar rikstäckande. Detta för att inte riskera att landsbygder ställs mot varandra och motverkar jämlikhet i landet.</p> <p>LEADER är ett kraftfullt och lämpligt verktyg för generationsväxling och detta måste inbegripa annat än lantbruk. Det krävs generationsväxling inom ideella organisationer, service och övrigt näringsliv på landsbygderna.</p> <p>I delbetänkande: <i>Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik SOU 2025:85</i> framgår det att LEADER är en beprövad metod och ett arbetssätt som går att vidareutveckla då resultaten av LEADER är hållbara över tid och knyter an lokalt till de utvecklingsbehov som finns.</p>

BESLUT

Intresseorganisation Lokal Utveckling Sverige remissvar är beslutat av styrelsen. Föredragande har varit Ann-Charlotte Thörnblad, Lovisa Westling och Christer Yrjas